

SİRKÜLER
Sayı: 2012/86

İstanbul, 13.04.2012
Ref: 4/86

Konu:

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ BÜNYESİNDE RİSK MERKEZİNİN KURULMASI, FAALİYETİ VE ÇALIŞMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLARININ BELİRLENDİĞİ TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ RİSK MERKEZİ YÖNETMELİĞİ YAYINLANMIŞTIR

Bilindiği üzere, 25 Şubat 2011 tarih, 27857 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6111 sayılı Kanun ile 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu’na Ek Madde 1 ve Geçici Madde 28 ilave edilmiştir. Ek Madde 1 ile Türkiye Bankalar Birliği nezdinde, kredi kuruluşları ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu’nca uygun görülecek finansal kuruluşların müşterilerinin risk bilgilerini toplamak ve söz konusu bilgileri bu kuruluşlar ile gerçek veya tüzel kişilerin kendileriyle ya da onay vermeleri koşuluyla özel hukuk tüzel kişileri ile de paylaşılmasını sağlamak üzere **Risk Merkezi** kurulmuştur.

Söz konusu kanuni düzenleme çerçevesinde 10.04.2012 tarih ve 28260 sayılı Resmi Gazete’de; **Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Yönetmeliği** yayınlanmıştır.

Risk Merkezi, Türkiye Bankalar Birliği nezdinde, **kredi kuruluşları ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu’nca uygun görülecek finansal kuruluşların müşterilerinin risk bilgilerini toplamak** ve söz konusu bilgileri **bu kuruluşlar ile gerçek veya tüzel kişilerin kendileriyle ya da onay vermeleri koşuluyla özel hukuk tüzel kişileri** ile de paylaşılmasını sağlamak üzere kurulmuştur.

Risk Merkezi Türkiye Bankalar Birliği bünyesinde faaliyet gösterecek olup, ayrı bir tüzel kişiliği bulunmamaktadır. **Risk Merkezi Yönetimi**, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ve Merkez Bankasının personeli arasından belirleyeceği birer üye dâhil olmak üzere **dokuz üyeden** oluşmaktadır.

Üyelerce Risk Merkezine verilecek bilgilerin kapsam, biçim ve içeriği aşağıdaki gibidir.

“Risk Merkezine,

a) Kredi limiti, Risk Merkezi Yönetimince belirlenecek asgari bildirim limiti ve üzerindeki gerçek ve tüzel kişilere tahsis edilen nakdi ve gayrinakdi kredi, fon ve faaliyetleri kapsamındaki alacaklarına ilişkin limitlerinin bildirim tarihi itibariyle tutarı müşteri bazında,

b) Kredi riski, üye kuruluşlar tarafından müşterilerine fiilen kullanılan veya kullanılmasına aracılık edilen nakdi ve gayrinakdi kredi, fon ve faaliyetleri kapsamındaki alacaklar, bunlara ait faiz ve kar payları ile ilgili bildirim döneminde açılan ve vadesi içinde kapanan nakdi ve gayrinakdi kredilerin, fon ve faaliyetleri kapsamındaki alacakların toplam adedi ve tutarı ile bunların Risk Merkezi Yönetimince belirlenecek gecikme bilgisi müşteri veya hesap bazında,

c) 1/11/2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar için Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c), (ç) ve (d) bentleri gereğince donuk alacak niteliğindeki kredi ve diğer alacaklar müşteri bazında,

ç) 20/7/2007 tarihli ve 26588 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerince Alacakları için Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ hükümlerine uygun olarak Tasfiye Olunacak Alacaklar ve Zarar Niteliğindeki Alacaklar hesabında izlenen alacaklar ile Kurulca uygun görülecek diğer finansal kuruluşların benzer nitelikteki alacakları müşteri bazında,

d) Üyelere karşı tasfiye olunacak borçları bulunan gerçek kişi müşterilerin kimlik bilgileri ve Risk Merkezi Yönetimi tarafından belirlenecek diğer bilgiler,

e) Risk Merkezi Yönetiminin belirlenecek asgari bildirim limitinin üzerindeki ödememe protestoları senet bazında, bu limitin altında kalan protestolu senetler ise adet ve tutar olarak tek kalem halinde,

f) Ödenen ve karşılıksız işlemi yapılan çekler ve hesap sahibiyle ilgili bilgiler,

g) Risk Merkezinin kuruluş amaçları doğrultusunda Kurul tarafından belirlenen diğer bilgiler,

ğ) Kurulun ve Merkez Bankasının uygun görüşlerinin alınması kaydıyla, Risk Merkezi Yönetimi tarafından Risk Merkezinin kuruluş amaçları doğrultusunda belirlenen diğer bilgiler

bildirilir.

(2) Risk Merkezi Yönetimi asgari bildirim limitinin olup olmayacağını ya da hangi tutarda olacağını tespit etmeye yetkilidir.”

Risk Merkezi, Risk Merkezinin kuruluş amaçları doğrultusunda kanunlarda özel hayat ve aile hayatının gizliliğine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarından, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarından bilgi talep etmeye yetkili bulunmaktadır.

Risk Merkezinin toplamış olduğu **şağıdaki bilgiler üye kuruluşlar** (Kredi kuruluşları ile Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezine Kurul tarafından üye olması uygun görülen her bir finansal kuruluş) ile **paylaşılacaktır.**

“(1) Kredi limiti ve kredi riski bilgileri müşteri bazında birleştirilerek bu müşteriler hakkında bildirimde bulunan üyelere bildirim dönemi itibarıyla topluca bildirilir.

(2) Müşteri bazında kredi limiti ve kredi riski bildirimini yapan üyeler, müşterisi olanlar hakkında sorgu bazında kredi limiti ve kredi riski bilgisini münferiden alabilir. Müşteri bazında kredi limiti ve kredi riski bildirimini yapan üyeler, müşterisi olmayanlar hakkında sadece 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde yer alan bilgileri münferiden alabilirler.

(3) Ödenen ve karşılıksız çek bilgileri ve ödememe protestoları dönemsel olarak üyeler ile paylaşılır.

(4) Üyelere karşı tasfiye olunacak borçları bulunan gerçek kişi müşterilerin kimlik bilgileri müşteri bazında kredi limiti ve kredi riski bildirimini yapan üyeler ile paylaşılır.

(5) Risk Merkezi Yönetimi, özel hukuk tüzel kişileri, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarından aldığı bilgiler ile bilgi alışverişine yönelik imzalanan sözleşmeler kapsamında temin ettiği bilgileri, üyelerinin maruz kalacakları riskleri ölçmek, karşı tarafın malî gücünü düzenli olarak analiz etmek ve izlemek için ihtiyaç duydukları gerekli bilgileri dikkate alarak paylaşır.

(6) Risk Merkezi, nezdinde toplanan verilerden yararlanarak kuruluş amacına uygun çeşitli ürünler, bilgi setleri veya raporlar üretip paylaşabilir.

(7) Kurulun ve Merkez Bankasının uygun görüşlerinin alınması kaydıyla, Risk Merkezi Yönetimi, Risk Merkezinin kuruluş amaçları doğrultusunda paylaşılacak diğer bilgileri ve paylaşım yapılacak üyeleri belirlemeye yetkilidir.”

Gerçek veya tüzel kişiler, kendilerine ait bilgilerin kendilerine ya da üçüncü kişilere verilmesine ilişkin başvurularını yazılı olarak Risk Merkezine yapabileceklerdir. Gerçek veya tüzel kişilerin kendilerine ait bilgilerin kendilerine ya da onay vermeleri koşuluyla belirledikleri tüzel kişilere verilmesini teminen başvuru ve onay verme sürecine ilişkin esas ve usuller Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Üyelerinin Müşterilerinin Risk Merkezi Nezdindeki Bilgilerinin Kendilerine ya da Onay Vermeleri Koşuluyla Belirledikleri Tüzel Kişilere Verilmesine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiştir.

Risk Merkezi, nezdindeki her türlü bilgi alışverişini Bankalar Kanunu'nun 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca kurulmuş şirketler aracılığı ile de gerçekleştirebilecektir.

Risk Merkezi konsolide kredi limiti ve kredi riski, protestolu senet ile ödenen ve karşılıksız çeklere ilişkin **istatistiki bilgiler** ile Risk Merkezi Yönetiminin uygun gördüğü diğer istatistiki bilgileri dönemsel olarak **kamuoyuna** açıklayabilecektir.

Saygılarımızla,

**DENGE DENETİM YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.**

EK:

- Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Yönetmeliği,
- TBB tarafından yayınlanan Risk Merkezi hakkında soru cevap şeklinde bilgilendirici yazı.

(*) Sirkülerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaıdır. Tereddüt edilen hususlarda kesin işlem tesis etmeden önce konusunda uzman bir danışmandan görüş ve destek alınması tavsiyemiz olup; sadece sirk lerimizdeki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan müşavirliğimiz sorumlu olmayacaktır.

(**) Sirkülerimiz hakkında görüş, eleştiri ve sorularınız için aşağıda bilgileri yer alan uzmanlarımıza yazabilirsiniz.

Erkan YETKİNER

YMM

Mazars/Denge Vergi Departmanı, Ortak

eyetkiner@mazarsdenge.com.tr

Güray  GREDİK

SMMM

Mazars/Denge Vergi Departmanı, Kıdemli Müdür

gogredik@mazarsdenge.com.tr

YÖNETMELİK

Türkiye Bankalar Birliğinden:

**TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ RİSK MERKEZİ YÖNETMELİĞİ
BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç ve kapsam**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezinin kuruluşuna, faaliyetine ve çalışmasına, Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi yönetiminin oluşumuna, toplanmasına ve karar almasına, Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezine verilen bilgilerin kapsam, biçim ve içeriğine ve bunların paylaşılmasına, paylaşılacak bilgilerin kapsam ve içeriğine, ücretlendirilmesine ve üyelerce ödenecek aidatların belirlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun Ek 1 inci maddesi hükmüne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- a) Asgari bildirim limiti: Toplanacak ve paylaşılacak bilgilerin alt sınırı,
 - b) Finansal kuruluş: Kredi kuruluşları dışında kalan ve sigortacılık, bireysel emeklilik veya sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmak veya Kanunda yer alan faaliyet konularından en az birini yürütmek üzere kurulan kuruluşlar ile kalkınma ve yatırım bankaları ve finansal holding şirketlerini,
 - c) Kanun: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununu,
 - ç) Kaynak kuruluş: Üyeler haricinde, Risk Merkezinin kuruluş amaçları doğrultusunda bilgi talep ettiği özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarını, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarını,
 - d) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
 - e) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
 - f) Kredi kuruluşu: Mevduat bankalarını ve katılım bankalarını,
 - g) Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını,
 - ğ) Müşteri: Risk Merkezinin kuruluş amaçlarına uygun olarak hakkında bilgi toplanan tüm gerçek ve tüzel kişileri,
 - h) Risk Merkezi: Kanunun Ek 1 inci maddesinde öngörülen; kredi kuruluşları ile Kurulca uygun görülecek finansal kuruluşların müşterilerinin risk bilgilerini toplamak ve söz konusu bilgileri bu kuruluşlar ile gerçek veya tüzel kişilerin kendileriyle ya da onay vermeleri koşuluyla tüzel kişiler ile de paylaşılmasını sağlamak üzere Türkiye Bankalar Birliği nezdinde kurulan, ayrı bir tüzel kişiliği bulunmayan Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezini,
 - ı) Risk Merkezi Birimi: Risk Merkezi Yönetimi tarafından alınan kararları uygulamak üzere Türkiye Bankalar Birliği tarafından oluşturulan birimi,
 - i) Risk Merkezi Yönetimi: Risk Merkezinin görev ve faaliyetlerini sevk ve idare etmek üzere oluşturulmuş olan Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi yönetimini,
 - j) Üye: Kredi kuruluşları ile Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezine Kurul tarafından üye olması uygun görülen her bir finansal kuruluşu,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM**Risk Merkezi Yönetimi****Risk Merkezi Yönetiminin oluşumu**

MADDE 4 – (1) Risk Merkezi Yönetimi, Kurumun ve Merkez Bankasının personeli arasından belirleyeceği birer üye dâhil olmak üzere dokuz üyeden oluşur.

(2) Risk Merkezi Yönetiminin Kurumun ve Merkez Bankasının kendi personeli arasından belirleyeceği üyeler dışındaki yedi üyesi, Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu tarafından seçilir. Bu üyelerin beşi Türkiye Bankalar Birliği üyesi bankalar tarafından, biri Türkiye Katılım Bankaları Birliği tarafından, biri Risk Merkezine üye olması Kurul tarafından uygun görülen diğer finansal kuruluşların mesleki birlik, merkez birlik veya derneklerinin her biri tarafından en fazla bir kişi olmak üzere önerilen aday veya adaylar arasından Türkiye Bankalar Birliği tarafından seçilir. Risk Merkezi tarafından yapılacak bildirim takiben otuz gün içinde aday bildirilmesi zorunlu olup, bu süre içinde aday bildirilmediği takdirde Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu ilgili meslek grubundan doğrudan seçim yapar. Türkiye Bankalar Birliği üyesi bankalar arasından seçilen söz konusu beş üyeden bankalarda çalışanların farklı bankalarda çalışıyor olması şarttır.

(3) Kurum ve Merkez Bankası üyeleri hariç, Risk Merkezi Yönetimi üyelerinin Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şartlar ile 25 inci maddesinin ikinci fıkrasında genel müdür yardımcılarında aranan şartları taşımaları şarttır.

(4) Üyelerin görev süresi üç yıldır. Bir üyenin tekrar aynı göreve seçilmesi mümkündür.

(5) Üyenin, taşınması gereken nitelikleri kaybetmesi, ölümü, vesayet altına alınması, üyelikten istifası, imza yetkisinin Kurul tarafından kaldırılması, Kurum ve Merkez Bankası üyesi dahil çalıştığı kuruluş ile ilişkisinin kesilmesi, çalıştığı kuruluşun faaliyet izninin iptal edilmesi veya geçerli mazereti olmaksızın bir takvim yılında toplam üç toplantıya katılmaması veya bir toplantıya katıldığı halde ilgili Risk Merkezi Yönetimi kararlarını süresi içinde imzalamaması veya karşı oy gerekçesini süresi içinde yazılı olarak bildirmemesi hallerinde üyeliği sona erer.

(6) Üyenin üyeliğinin sona ermesi durumunda, bu Yönetmeliğin ilgili maddelerine göre işlem yapılır. Risk Merkezi tarafından yapılacak bildirim takiben otuz gün içinde aday bildirilmemesi halinde, Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu ilgili meslek grubundan doğrudan seçim yapar. Bu üyenin görev süresi de üç yıldır.

(7) Risk Merkezi Yönetimine üyeler arasından en az beş üyenin oyuyla bir Başkan, bir Başkan vekili seçilir. Seçimin ilk iki turda gerçekleştirilememesi halinde, ikinci turda en çok oyu alan iki adayla yapılacak üçüncü turda en çok oyu alan seçilmiş sayılır.

(8) Başkan ve Başkan vekilinin toplantıya katılmaması halinde o toplantı üyelerin kendi aralarından seçecekleri bir kişi tarafından idare edilir.

Risk Merkezi Yönetimi toplantısı, toplantı ve karar nisabı ve kararların uygulanması

MADDE 5 – (1) Risk Merkezi Yönetiminin, Risk Merkezi Yönetimi Başkanının daveti ile her ay en az bir kez toplanması esastır. Toplantı gündemine alınması talebiyle Risk Merkezi Birimine yapılan başvurular da dikkate alınarak oluşturulan toplantı gündemi, toplantıdan en az yedi gün önce yazılı olarak üyelere bildirilir. Ancak, olağanüstü durumlarda Risk Merkezi Yönetimi Başkanı tarafından yedi günlük süreye tabi olmaksızın toplantı daveti yapılabilir. Gündem dışı konulara ilişkin toplantıda karar alınmaz.

(2) Toplantı için en az altı üyenin hazır bulunması şarttır. Kararlar, en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla alınır. Her üye, yönetimde bir oy hakkına sahiptir. Çekimser oy kullanılması veya oy kullanılmaması ret olarak kabul edilir.

(3) Risk Merkezi Yönetimi tarafından alınacak kararlar tarih ve numara sırasına göre Risk Merkezi karar defterine kaydedilir. Her karar üyeler tarafından karar tarihinden itibaren en geç bir ay içinde imza olunur.

(4) Risk Merkezi Yönetimi tarafından alınacak kararların uygulanması Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu tarafından belirlenecek esaslar çerçevesinde Risk Merkezi Birimi tarafından yerine getirilir.

(5) Risk Merkezi Yönetimi üyelerinin huzur hakkı Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Risk Merkezi Yönetiminin görev ve yetkileri

MADDE 6 – (1) Risk Merkezi Yönetimi;

a) Üye kuruluşların müşterilerinin risk bilgilerinin toplanmasını ve paylaşılmasını sağlamak,
b) Gerçek ya da tüzel kişilerin gerekçesini belirterek risk bilgilerinin kendilerine verilmesi için yazılı talepte bulunmaları ya da kredi kuruluşları ile Kurulca uygun görülecek finansal kuruluşlar dışındaki bir tüzel kişiye bu nitelikteki bilgilerin verilmesi için onay verdiklerinin ispat edilmesi halinde bahse konu bilgileri talepte bulunan tarafça karşılanacak belli bir ücret karşılığında vermek,

c) Kuruluş amaçları doğrultusunda üye kuruluşlardan müşterileri ile ilgili her türlü bilgiyi istemek,

ç) Üye kuruluşlardan talep edilen bilgilerin, süresinde gönderilmemesi, geç veya eksik veya kontrol hataları veya diğer bildirim hataları ile gönderilmesi hallerini tanımlamak, bu hallerde uygulanacak yaptırım olarak ilgili üye kuruluşa bilgi akışının durdurulma süresi ve kapsamına ilişkin esas ve usulleri belirlemek, uygulamak ve yaptırım uygulanan üyeleri gerektiğinde Kuruma bildirmek ve Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kuruluna bilgi vermek,

d) Gerekli görülen hallerde, ücreti üye tarafından karşılanmak üzere, üye kuruluşlarda bağımsız denetim kuruluşlarına bilgi sistemleri konusunda denetim yaptırılmasını talep etmek,

e) Risk Merkezinden temin ettiği bilgi ve belgelerin gizliliğinin sağlanmasına yönelik önlemleri almayan üye kuruluşa bilgi akışını durdurmak,

f) Kuruluş amaçları doğrultusunda özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarından, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarından bilgi talep etmek,

g) Kuruluş amaçları doğrultusunda özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarıyla Kurulun uygun görüşüne istinaden bilgi alışverişine yönelik sözleşmeler imzalamak,

ğ) Topladığı her türlü bilgiyi, Kurum ve Merkez Bankasına belirlenen biçim ve sürede vermek,

h) Tahsil edilecek aidat, komisyon, ek komisyon ve ücret tutarlarını belirlemek,

ı) Nezdindeki her türlü bilgi alışverişinin Kanununun 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca en az beş banka tarafından kurulmuş şirketler aracılığı ile yapılacak olması halinde, ilgili şirketlerin seçimi ve bu şirketlerle imzalanacak sözleşmeler konularında Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kuruluna görüş vermek, imzalanan

sözleşmelerin uygulamasını takip etmek,

i) Gerek duyduğu konularda inceleme, araştırma ve değerlendirme yaparak öneri ve görüşlerinin alınmasını teminen çalışma usul ve esaslarını belirleyeceği çalışma grupları oluşturmak,

j) Bu Yönetmelik ile kendisine düzenleme yapma yetkisi verilen konularda uygulamaya ilişkin genelgeler oluşturmak,

k) Bu Yönetmelik ve Risk Merkezine ilişkin ilgili diğer düzenlemelerde değişiklik önerilerini Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kuruluna sunmak,

l) Bu Yönetmelikte belirlenen başvuru yöntemlerine ilave olarak internet, otomatik vezne makinesi, çağrı merkezi ve benzeri alternatif dağıtım kanalları üzerinden de başvuru alınmasına ve ücret tahsilatı yöntemlerine ilişkin esas ve usulleri belirlemek,

m) Müşteri onayının alındığına ve onayının içeriğine ilişkin bilgilendirmenin esas ve usullerini başvuru yöntemine göre belirlemek

ile görevli ve yetkilidir.

(2) Risk Merkezi Yönetimi faaliyetleri nedeniyle Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kuruluna karşı sorumludur.

(3) Kurul ve Merkez Bankası tarafından uygun görülecek tedbirler Risk Merkezi Yönetimi tarafından ivedilikle yerine getirilir.

Temsil

MADDE 7 – (1) Risk Merkezi Yönetimi, biri Başkan veya Başkan vekili olmak üzere iki üyenin müşterek imzası ile birlikte temsil edilir.

(2) Risk Merkezi, resmi makamlar, mahkemeler, üçüncü kişiler nezdinde Türkiye Bankalar Birliği tarafından temsil edilir.

İç kontrol ve iç denetim sistemi kurulması

MADDE 8 – (1) Türkiye Bankalar Birliği, Risk Merkezi faaliyetlerinin doğru, güvenli ve aksamadan yürütülmesini teminen nezdinde etkin bir iç kontrol ve iç denetim sistemi kurar. Faaliyetlerin Kanununun 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca en az beş banka tarafından kurulmuş şirketler aracılığı ile yapılacak olması halinde, Türkiye Bankalar Birliğinin bu sistemi nezdinde kurma yükümlülüğü bulunmamakta olup, şirketler nezdinde iç kontrol ve iç denetim sistemi kurulmasını sağlar. İç denetim hizmeti dışarıdan da alınabilir. Ancak, Kanununun 73 üncü maddesi kapsamında yer alan banka veya banka müşterilerinin sırlarına vakıf olunması sonucunu doğuracak iç denetim hizmetinin bulunması halinde, şirketlerin bu hizmeti kendi bünyelerinde personel çalıştırmak suretiyle yerine getirmesi zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Paylaşımı

Risk Merkezine üyelere verilecek bilgilerin kapsam, biçim ve içeriği

MADDE 9 – (1) Risk Merkezine,

a) Kredi limiti, Risk Merkezi Yönetimince belirlenecek asgari bildirim limiti ve üzerindeki gerçek ve tüzel kişilere tahsis edilen nakdi ve gayrinakdi kredi, fon ve faaliyetleri kapsamındaki alacaklarına ilişkin limitlerinin bildirim tarihi itibarıyla tutarı müşteri bazında,

b) Kredi riski, üye kuruluşlar tarafından müşterilerine fiilen kullanılan veya kullanılmasına aracılık edilen nakdi ve gayrinakdi kredi, fon ve faaliyetleri kapsamındaki alacaklar, bunlara ait faiz ve kar payları ile ilgili bildirim döneminde açılan ve vadesi içinde kapanan nakdi ve gayrinakdi kredilerin, fon ve faaliyetleri kapsamındaki alacakların toplam adedi ve tutarı ile bunların Risk Merkezi Yönetimince belirlenecek gecikme bilgisi müşteri veya hesap bazında,

c) 1/11/2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar için Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c), (ç) ve (d) bentleri gereğince donuk alacak niteliğindeki kredi ve diğer alacaklar müşteri bazında,

ç) 20/7/2007 tarihli ve 26588 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerince Alacakları için Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ hükümlerine uygun olarak Tasfiye Olunacak Alacaklar ve Zarar Niteliğindeki Alacaklar hesabında izlenen alacaklar ile Kurulca uygun görülecek diğer finansal kuruluşların benzer nitelikteki alacakları müşteri bazında,

d) Üyelere karşı tasfiye olunacak borçları bulunan gerçek kişi müşterilerin kimlik bilgileri ve Risk Merkezi Yönetimi tarafından belirlenecek diğer bilgiler,

e) Risk Merkezi Yönetimince belirlenecek asgari bildirim limitinin üzerindeki ödememe protestoları senet bazında, bu limitin altında kalan protestolu senetler ise adet ve tutar olarak tek kalem halinde,

f) Ödenen ve karşılıksız işlemi yapılan çekler ve hesap sahibiyile ilgili bilgiler,

g) Risk Merkezinin kuruluş amaçları doğrultusunda Kurul tarafından belirlenen diğer bilgiler,

ğ) Kurulun ve Merkez Bankasının uygun görüşlerinin alınması kaydıyla, Risk Merkezi Yönetimi tarafından

Risk Merkezinin kuruluş amaçları doğrultusunda belirlenen diğer bilgiler bildirilir.

(2) Risk Merkezi Yönetimi asgari bildirim limitinin olup olmayacağını ya da hangi tutarda olacağını tespit etmeye yetkilidir.

Risk Merkezi nezdindeki bilgilerin üyeler ile paylaşımı

MADDE 10 – (1) Kredi limiti ve kredi riski bilgileri müşteri bazında birleştirilerek bu müşteriler hakkında bildirimde bulunan üyelere bildirim dönemi itibarıyla topluca bildirilir.

(2) Müşteri bazında kredi limiti ve kredi riski bildirim yapan üyeler, müşterisi olanlar hakkında sorgu bazında kredi limiti ve kredi riski bilgisini münferiden alabilir. Müşteri bazında kredi limiti ve kredi riski bildirim yapan üyeler, müşterisi olmayanlar hakkında sadece 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde yer alan bilgileri münferiden alabilirler.

(3) Ödenen ve karşılıksız çek bilgileri ve ödememe protestoları dönemsel olarak üyeler ile paylaşılır.

(4) Üyelere karşı tasfiye olunacak borçları bulunan gerçek kişi müşterilerin kimlik bilgileri müşteri bazında kredi limiti ve kredi riski bildirim yapan üyeler ile paylaşılır.

(5) Risk Merkezi Yönetimi, özel hukuk tüzel kişileri, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarından aldığı bilgiler ile bilgi alışverişine yönelik imzalanan sözleşmeler kapsamında temin ettiği bilgileri, üyelerinin maruz kalacakları riskleri ölçmek, karşı tarafın malî gücünü düzenli olarak analiz etmek ve izlemek için ihtiyaç duydukları gerekli bilgileri dikkate alarak paylaşır.

(6) Risk Merkezi, nezdinde toplanan verilerden yararlanarak kuruluş amacına uygun çeşitli ürünler, bilgi setleri veya raporlar üretilip paylaşılabilir.

(7) Kurulun ve Merkez Bankasının uygun görüşlerinin alınması kaydıyla, Risk Merkezi Yönetimi, Risk Merkezinin kuruluş amaçları doğrultusunda paylaşılacak diğer bilgileri ve paylaşım yapılacak üyeleri belirlemeye yetkilidir.

Risk Merkezince kaynak kuruluşlardan bilgi talep edilmesi

MADDE 11 – (1) Risk Merkezi, Risk Merkezinin kuruluş amaçları doğrultusunda kanunlarda özel hayat ve aile hayatının gizliliğine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarından, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarından bilgi talep etmeye yetkilidir.

Risk Merkezinin bilgi alışverişine yönelik sözleşme yapması

MADDE 12 – (1) Risk Merkezi, Risk Merkezinin kuruluş amaçları doğrultusunda özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarıyla, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarıyla Kurulun uygun görüşüne istinaden bilgi alışverişine yönelik sözleşmeler imzalamaya yetkilidir. Söz konusu sözleşmeler uyarınca bahsedilen özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarıyla, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarıyla sadece müşterinin onay verdiği Risk Merkezi nezdindeki risk bilgileri paylaşılır. Bu kapsamda müşteriden alınan ve her türlü sözleşmeden ayrı olarak düzenlenen onayda, müşterilerin bilgisinin paylaşılmasını istediği özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarıyla, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları, paylaşılacak bilginin kapsamı ve süresi belirtilir.

Gerçek veya tüzel kişilerin Risk Merkezine başvuru esasları

MADDE 13 – (1) Gerçek veya tüzel kişiler, kendilerine ait bilgilerin kendilerine ya da üçüncü kişilere verilmesine ilişkin başvurularını yazılı olarak Risk Merkezine yapar.

(2) Gerçek veya tüzel kişilerin kendilerine ait bilgilerin kendilerine ya da onay vermeleri koşuluyla belirledikleri tüzel kişilere verilmesini teminen başvuru ve onay verme sürecine ilişkin esas ve usuller ayrı bir Yönetmelik ile düzenlenir.

Kurum ve Merkez Bankasına bilgi verilmesi

MADDE 14 – (1) Risk Merkezi, topladığı her türlü bilgiyi Kurum ve Merkez Bankasına istenen biçim ve sürede verir.

Kamuoyuna açıklanacak bilgiler

MADDE 15 – (1) Risk Merkezi konsolide kredi limiti ve kredi riski, protestolu senet ile ödenen ve karşılıksız çeklere ilişkin istatistikî bilgiler ile Risk Merkezi Yönetiminin uygun gördüğü diğer istatistikî bilgileri dönemsel olarak kamuoyuna açıklar.

Bilgi alışverişinin şirketler aracılığı ile gerçekleştirilmesi

MADDE 16 – (1) Risk Merkezi, nezdindeki her türlü bilgi alışverişini Kanunun 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca kurulmuş şirketler aracılığı ile gerçekleştirdiği takdirde;

a) Şirketler tarafından yapılan bilgi alışverişi, başka bir alt hizmet sağlayıcı şirkete devredilemez.

b) Şirketler, nezdlerinde iç kontrol ve iç denetim sistemi kurarlar. İç denetim hizmeti dışarıdan da alınabilir. Ancak, Kanunun 73 üncü maddesi kapsamında yer alan banka veya banka müşterilerinin sırlarına vakıf olunması sonucunu doğuracak iç denetim hizmetinin bulunması halinde, şirketlerin bu hizmeti kendi bünyelerinde personel çalıştırmak suretiyle yerine getirmesi zorunludur.

c) Şirketlerin Risk Merkezi veritabanını kendileri veya başkaları yararına kullanmaları, yaymaları, vermeleri, aktarmaları yasaktır. Risk Merkezi nezdindeki bilgilerden yararlanılarak üretilen, geliştirilen her türlü yazılım, model, rapor ve benzeri ürünlerin hak, mülkiyet ve telif hakları Risk Merkezine aittir.

ç) Şirketler, Risk Merkezine ilişkin bilgilerin toplanması, depolanması ve paylaşım sürecini kendi süreçlerinden ayrı tesis ederler ve bu ayrışmayı sağlamak amacıyla her türlü önlemi alırlar.

(2) Risk Merkezi, sözleşme kapsamında yürütülen faaliyetler ile sınırlı olmak üzere şirketler nezdinde denetim yapma yetkisine sahiptir.

(3) Risk Merkezinin, nezdindeki her türlü bilgi alışverişini Kanununun 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca kurulmuş şirketler aracılığıyla gerçekleştirmek istemesi durumunda söz konusu şirketlerin seçimi hakkında Kurulun olumlu görüşü alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sorumluluk

Risk Merkezi üyelerinin sorumlulukları

MADDE 17 – (1) Üyeler;

a) Risk Merkezi tarafından bu Yönetmelik kapsamında talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi zamanında, tam ve gerçeğe uygun olarak vermek,

b) Risk Merkezi ile gizlilik sözleşmesi yapmak ve Risk Merkezinden temin ettiği her türlü bilgi ve belgenin gizliliğinin sağlanmasına yönelik her türlü önlemi almak,

c) Risk Merkezinden temin ettiği bilgileri yalnızca kendi iç işlemlerinde kullanmak, diğer üyeler dahil herhangi bir gerçek ve tüzel kişi ile paylaşmamak,

ç) Sorumluluklarının yerine getirilmesini teminen gerekli altyapıyı oluşturmak ve işlerliğinin sürdürülmesini sağlamak,

d) Risk Merkezi tarafından talep edildiği takdirde, ücreti kendisi tarafından karşılanmak üzere bağımsız denetim kuruluşlarına bilgi sistemleri konusunda denetim yaptırmak,

e) Risk Merkezi ile koordinasyonu sağlamak üzere kendisini temsilen en az bir sorumlu belirleyerek bunu Risk Merkezine bildirmek,

f) Risk Merkezi Yönetimi üyesi mensubunun üye olabilme koşullarını takip etmek ve değişiklikleri bildirmek,

g) Aidat, komisyon ve kendisinden talep edilen bilgilerin süresinde gönderilmemesi, geç veya eksik veya kontrol hataları veya diğer bildirim hataları ile gönderilmesi halinde ek komisyonu talep edilen sürelerde ödemek ile sorumludur.

Risk Merkezinin sorumluluğu

MADDE 18 – (1) Gerçek veya tüzel kişilerin Risk Merkezince paylaşılan bilgileri ile ilgili itiraz ve şikayetlerinin muhatabı itiraz veya şikayet konusu bilgiyi sağlayan üye veya kaynak kuruluştur. Risk Merkezinin vereceği bu bilgiler nedeniyle üyeler, kaynak kuruluşlar ve üçüncü şahıslara karşı hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır.

(2) Risk Merkezinin, üyeleri veya kaynak kuruluşlar tarafından kendisine verilen bilgilerin doğruluğunu araştırma yükümlülüğü bulunmamakta ve bu bilgilerden kaynaklanabilecek ihtilaflarda herhangi bir taraf sıfatı da bulunmamaktadır. Şu kadar ki Risk Merkezi, kendi kusuru ile sebebiyet verdiği zararlardan dolayı üyeler, kaynak kuruluşlar ve üçüncü şahıslara karşı sorumludur.

(3) Risk Merkezi edindiği her türlü bilgi ve belgenin gizliliğinin sağlanmasına yönelik her türlü önlemi almakla sorumludur.

Gizlilik

MADDE 19 – (1) Risk Merkezinin tüm işlem ve kayıtları gizlidir. Risk Merkezinden temin edilen bilgiler yalnızca bilgiyi alan üyenin kendi iç işlemlerinde kullanılabilir, diğer üyeler dahil herhangi bir gerçek ve tüzel kişi ile paylaşılabilir.

(2) Risk Merkezi nezdinde bulunan sır niteliğindeki bilgileri, bu konuda kanunen yetkili kılınan mercilerden başkalarına açıklayanlar, hukuka aykırı olarak kendisi ya da başkası yararına kullananlar, yayanlar, verenler, aktaranlar veya ele geçirenler hakkında Kanununun 159 uncu maddesi hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Aidat, Komisyon, Ek komisyon ve Ücretler

Risk Merkezince talep edilecek aidat, komisyon, ek komisyon ve ücret

MADDE 20 – (1) Risk Merkezi faaliyet giderlerini karşılamak üzere, üyelerden aidat, komisyon, ek komisyon ile Risk Merkezi Raporu talep eden gerçek ve tüzel kişilerden ücret talep etmeye yetkilidir.

(2) Risk Merkezinin, giderlerini karşılayacak kadar gelir elde etmesi esastır. Risk Merkezinin gelir ve giderleri Türkiye Bankalar Birliğinin gelir ve giderlerinden ayrı olarak takip edilir ve bir mali yılsonunda Risk Merkezi gelirlerinin giderlerini aşması durumunda, aşan tutar Risk Merkezinin bir sonraki yıl bütçesine aktarılır.

Aidat

MADDE 21 – (1) Üye, Risk Merkezi Yönetimi tarafından belirlenecek yıllık aidat tutarını ödemekle

yükümlüdür. Risk Merkezi Yönetimi, üyenin aktif büyüklüğü, faaliyet alanı, bilgi alışveriş hacmi, sektör payı ve benzeri kriterleri dikkate alarak aidat tutarını farklılaştırmaya yetkilidir.

(2) Aidat, her yılın Mart ayında Risk Merkezi Yönetimi tarafından belirlenerek üyelere duyurulur. Aidatın Haziran ayı sonuna kadar yatırılması zorunlu olup, üyelerce süresi içinde yatırılmayan aidat kanuni yollara başvuruyla tahsil edilir.

Komisyon ve ek komisyon

MADDE 22 – (1) Üye, birim sorgulama maliyeti ve sorgulama sayıları esas alınarak Risk Merkezi Yönetimi tarafından aylık olarak belirlenecek sorgulama komisyonunu ödemekle yükümlüdür.

(2) Üye, kendisinden talep edilen bilgileri, süresinde göndermemesi, geç veya eksik veya kontrol hataları veya diğer bildirim hataları ile göndermesi hallerinden kaynaklanan maliyetler için Risk Merkezi Yönetimi tarafından kendisinden talep edilen ek komisyonu ödemekle yükümlüdür.

Ücret

MADDE 23 – (1) Gerçek ve tüzel kişilerin Risk Merkezi Raporunun kendilerine ya da onay vermeleri koşuluyla üçüncü kişilere verilmesinin talep edilmesi durumunda, uygulanacak ücretler bir önceki yılda gerçekleşen verilerden yola çıkarak bir sonraki yıla ilişkin maliyet analizi çerçevesinde Risk Merkezi Yönetimi tarafından belirlenir ve Risk Merkezinin internet sitesi aracılığı ile duyurulur.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Huzur hakkı

MADDE 24 – (1) Risk Merkezi Yönetimi üyelerinin kurumlarından alınabilecek temsilcilerine huzur hakkı ödenmemesine ilişkin talepler yerine getirilir.

İlk aidat ve ücretin belirlenmesi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Risk Merkezinin yılsonundan önce faaliyete geçmesi halinde, yıllık olarak belirlenen aidat kalan süreye bağlı olarak üyelere tahsil edilir.

(2) Risk Merkezi Raporu ücreti ilk yıl için tahmini maliyet esasına göre belirlenir.

Geçmiş dönemlere ilişkin bilgi paylaşımı

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) 1/1/2007 tarihinden Risk Merkezinin bilgi paylaşımına başladığı döneme ilişkin takvim yılına kadar, 9 uncu maddenin birinci fıkrasının;

a) (b) bendine göre bildirilen kullandırılmış ve kapanmış nakdi ve gayrinakdi kredi, fon ve faaliyetleri kapsamındaki alacaklar ile donuk alacakların (tasfiye olunacak alacaklar) toplam adedi ve tutarı,

b) (f) bendine göre bildirilen karşılıksız işlemi yapılan çekler dışında kalan ödenen çeklerin toplam adedi ve tutarı

müşteri bazında alınır ve ilgili üyeler ile paylaşılır.

Üyelere karşı tasfiye olunacak borçları bulunan gerçek kişi müşterilerin bildirim

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Geçici 2 nci madde kapsamında bilgilerin tamamlandığı dönemden itibaren 1 yıl sonra, 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendine göre, üyelere karşı tasfiye olunacak borçları bulunan gerçek kişi müşterilerin kimlik bilgilerinin alınması ve 10 uncu maddenin dördüncü fıkrası gereği paylaşılması uygulamasına son verilir. Ancak Risk Merkezi Yönetiminin bu süre sonunda söz konusu uygulamaya son verilmesi halinde bilgi kaybı olacağı değerlendirilmesi durumunda, söz konusu eksikliğin giderilmesi amacıyla Risk Merkezi Yönetimi tarafından bu süre 1 yıl daha uzatılabilir.

Yürürlük

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 26 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Bankalar Birliği yürütür.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ RİSK MERKEZİ

I. RİSK MERKEZİ KURULUŞU

25 Şubat 2011 tarih, 27857(mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6111 sayılı Kanun ile 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu’na Ek Madde 1 ve Geçici Madde 28 ilave edilmiştir. Ek Madde 1 ile Türkiye Bankalar Birliği nezdinde, kredi kuruluşları ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu’nca uygun görülecek finansal kuruluşların müşterilerinin risk bilgilerini toplamak ve söz konusu bilgileri bu kuruluşlar ile gerçek veya tüzel kişilerin kendileriyle ya da onay vermeleri koşuluyla özel hukuk tüzel kişileri ile de paylaşılmasını sağlamak üzere Risk Merkezi kurulmuştur.

Bankacılık Kanunu’nun Ek Madde 1’in

5’nci fıkrasında;

“Risk Merkezi’nin kuruluşuna, faaliyetine ve çalışmasına, Risk Merkezi Yönetimi’nin oluşumuna, toplanmasına ve karar almasına, Risk Merkezi’ne verilen bilgilerin kapsam, biçim ve içeriğine ve bunların paylaşılmasına, paylaşılacak bilgilerin kapsam ve içeriğine, ücretlendirilmesine ve üyelerce ödenecek aidatların belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar; Türkiye Katılım Bankaları Birliği ve Kurul tarafından belirlenen finansal kuruluşların üye oldukları meslek örgütlerinin görüşü ile Kurul’un ve Merkez Bankası’nın uygun görüşü alınarak, Türkiye Bankalar Birliği’nce belirlenir ve Resmi Gazete’de yayımlanır”

9 uncu fıkrasında ise;

“Risk Merkezi’nin bütün işlem ve kayıtları gizlidir. Sır sahibinin, bilgilerinin açıklanması konusunda açık rızasının bulunması durumunda, belirlediği kişiye risk bilgileri verilir. Kişinin rızasına dayanan bilgilerin verilmesine ilişkin usul ve esaslar, Kurul’un ve Merkez Bankası’nın uygun görüşü, Türkiye Katılım Bankaları Birliği’nin ve Kurul’un belirleyeceği kurum ve kuruluşların görüşü alınarak Türkiye Bankalar Birliği’nce belirlenir ve Resmi Gazete’de yayımlanır”

düzenlemeleri yer almıştır.

Bu kapsamda, Türkiye Bankalar Birliği nezdinde, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın ve Kanun’da belirtilen kuruluşların temsilcilerinin yer aldığı Çalışma Grubu ile taslak yönetmelikler hazırlanmış, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın da uygunluk görüşleri alınarak, , 10 Nisan 2012 tarih, 28260 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Risk Merkezi, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının üyeleri dahil olmak üzere dokuz üyeden oluşan Risk Merkezi Yönetimi tarafından idare edilecektir.

Bundan sonraki aşamada, Risk Merkezi Yönetimi oluşturularak, bilgi alışverişini sağlayacak sistem alt yapısı ile ilgili çalışmalar başlayacaktır. Bu aşamaların tamamlanmasından sonra Risk Merkezi faaliyete geçecek olup bu tarih kamuoyunun bilgisine sunulacaktır.

II. RİSK MERKEZİ'NİN TANITIMI

RİSK MERKEZİ / GENEL

1. Risk Merkezi nedir?

Risk Merkezi, Türkiye Bankalar Birliği nezdinde, kredi kuruluşları ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nca uygun görülecek finansal kuruluşların müşterilerinin risk bilgilerini toplamak ve söz konusu bilgileri bu kuruluşlar ile gerçek veya tüzel kişilerin kendileriyle ya da onay vermeleri koşuluyla özel hukuk tüzel kişileri ile de paylaşılmasını sağlamak üzere kurulmuştur.

2. Risk Merkezi mevzuatı nedir?

Bankacılık Kanunu Ek Madde 1 ve Geçici Madde 28 ile Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Yönetmeliği ve Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Üyelerinin Müşterilerinin Risk Merkezi Nezdindeki Bilgilerinin Kendilerine Ya Da Onay Vermeleri Koşuluyla Belirledikleri Tüzel Kişilere Verilmesine İlişkin Esas ve Usuller Hakkındaki Yönetmeliğidir.

3. Risk Merkezi hangi tarihte faaliyete başlayacaktır?

Bu aşamada ilgili Yönetmelikler hazırlanmıştır. Risk Merkezi Yönetiminin oluşturulması ve sistem alt yapısı ile ilgili çalışmaların tamamlanmasından sonra Risk Merkezi'nin faaliyete geçiş tarihi kamuoyuna duyurulacaktır. Bu tarihe kadar TCMB Risk Santralizasyonu faaliyetlerine devam edecektir.

4. Risk Merkezi kime bağlıdır? Bağımsız bir tüzel kişiliği var mıdır?

Risk Merkezi, Türkiye Bankalar Birliği nezdinde kurulmuştur. Ayrı bir tüzel kişiliği bulunmamaktadır.

RİSK MERKEZİ YÖNETİMİ

5. Risk Merkezi kim tarafından idare edilir?

Risk Merkezi, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın personeli arasından belirleyeceği birer üye dâhil olmak üzere 9 üyeden oluşan bir yönetim tarafından idare edilir.

Risk Merkezi Yönetimini oluşturan üyeler üç yıllık dönem için görev yapmak üzere seçilir.

6. Risk Merkezi Yönetimi üyeleri nasıl belirlenir?

Risk Merkezi Yönetimi'nin, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın kendi personeli arasından belirleyeceği üyeler dışındaki 7 üyesi, Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu tarafından seçilir. Bu üyelerin 5'i Türkiye Bankalar Birliği üyesi bankalar, biri Türkiye Katılım Bankaları Birliği, biri Risk Merkezi'ne üye olması Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından uygun görülen diğer finansal kuruluşların mesleki birlik, merkez birlik veya derneklerinin her biri tarafından, en fazla bir kişi olmak üzere önerilen aday veya adaylar arasından Türkiye Bankalar Birliği tarafından seçilir.

RİSK MERKEZİ ÜYELİĞİ

7. Risk Merkezi'ne kimler üyedir?

Kredi kuruluşları ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nca uygun görülen finansal kuruluşlar Risk Merkezi'ne üye olmak zorundadır.

8. Risk Merkezine hangi kuruluşlar üyedir?

- Türkiye Bankalar Birliği üyesi olan bankalar
- Türkiye Katılım Bankaları Birliği üyesi olan bankalar
- Finansal kiralama şirketleri
- Faktoring şirketleri
- Finansman şirketleri
- Varlık Yönetim şirketleri

9. Üye kuruluşlar tarafından Risk Merkezi'ne hangi bilgiler verilecektir?

Müşteri bazında kredi limiti,

Müşteri ve hesap bazında kredi riski,

Müşteri bazında donuk alacak niteliğindeki kredi ve diğer alacaklar,

Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman şirketleri, müşteri bazında "tasfiye olunacak alacaklar ve zarar niteliğinde alacaklar hesabı"nda izlenen alacakları ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nca uygun görülecek diğer finansal kuruluşların benzer nitelikteki alacakları,

Tasfiye olunacak borçları bulunan gerçek kişi müşterilerin kimlik bilgileri ve Risk Merkezi Yönetimi tarafından belirlenecek diğer bilgileri,

Risk Merkezi Yönetimi'nce belirlenecek asgari tutarın üzerindeki senet bazında ödememe protestoları,

Müşteri bazında ödenen ve karşılıksız işlemi yapılan çekler ve hesap sahibiyle ilgili bilgiler,

Risk Merkezi'nin kuruluş amaçları doğrultusunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından belirlenen diğer bilgiler,

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın uygun görüşlerinin alınması kaydıyla, Risk Merkezi Yönetimi tarafından Risk Merkezi'nin kuruluş amaçları doğrultusunda belirlenen diğer bilgiler,

10. Üye kuruluşlar Risk Merkezi'nden hangi bilgileri alabilecektir?

Müşteri bazında kredi limiti ve kredi riski hakkında bildirimde bulunan üyeler, müşteri bazında birleştirilmiş kredi limiti ve kredi riski bilgilerini,

Müşteri bazında kredi limiti ve kredi riski bildirim yapan üyeler, müşterisi olmayanlar hakkında münferiden Risk Merkezi Yönetmeliği'nin 9 uncu maddenin 1 inci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde yer alan bilgileri,

Üyeler, ödenen ve karşılıksız çek bilgileri ve ödememe protestolarını,

Müşteri bazında kredi limiti ve kredi riski bildirimini yapan üyeler, üyelerde tasfiye olunacak borçları bulunan gerçek kişi müşterilerin kimlik bilgilerini,

Risk Merkezi Yönetiminin, özel hukuk tüzel kişileri, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarından aldığı bilgileri, bilgi alışverişine yönelik imzalanan sözleşmeler kapsamında temin ettiği bilgileri ve üyelerinin maruz kalacakları riskleri ölçmek, karşı tarafın malî gücünü düzenli olarak analiz etmek ve izlemek için ihtiyaç duydukları gerekli bilgileri,

Risk Merkezi'nin, nezdinde toplanan verilerden yararlanarak kuruluş amacına uygun ürettiği çeşitli ürünler, bilgi setleri veya raporları,

Risk Merkezi'nin, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın uygun görüşlerinin alınması kaydıyla Risk Merkezinin kuruluş amaçları doğrultusunda paylaşılacağı diğer bilgileri

11. Risk Merkezi üyeler dışında kimlerden bilgi alır?

Risk Merkezi Yönetimi, Risk Merkezi'nin kuruluş amaçları doğrultusunda özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarından, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarından bilgi talep etmeye yetkilidir.

Ayrıca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun uygun görüşüne istinaden bu kuruluşlarla bilgi alışverişine yönelik sözleşmeler imzalayabilir.

RİSK MERKEZİ NEZDİNDEKİ BİLGİLERİNİN GİZLİLİĞİ

12. Risk Merkezi bilgileri gizli midir?

Risk Merkezi'nin tüm işlem ve kayıtları gizlidir.

Sır niteliğindeki bilgileri, bu konuda kanunen yetkili kılınan mercilerden başkalarına açıklayanlar, hukuka aykırı olarak kendisi ya da başkası yararına kullananlar, yayanlar, verenler, aktaranlar veya ele geçirenler hakkında, Bankacılık Kanunu'nun 159'uncu madde hükümleri uygulanır. Bu fıkrada tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, ilgili tüzel kişi hakkında Türk Ceza Kanunu'nun tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirleri uygulanır.

13. Bankacılık Kanunu'nun 159'uncu maddesinde öngörülen müeyyide nedir?

Sır niteliğindeki bilgileri bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin günden ikibin güne kadar adlî para cezası hükmolünür. Banka ve müşterilere ait sırları açıklayan üçüncü kişiler hakkında da aynı cezalar uygulanır.

Yukarıda belirtilen kimseler sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklamış olursa verilecek cezalar altıda bir oranında artırılır. Ayrıca, fiilin önemine göre sorumluların Bankacılık Kanunu kapsamına giren kuruluşlarda görev yapmaları, iki yıldan aşığı olmamak üzere geçici veya sürekli olarak yasaklanır.

14. Üyelerin de bilgileri gizli tutma yükümlülüğü var mıdır?

Evət, Risk Merkezi'nden temin edilen bilgiler yalnızca bilgiyi alan üyenin kendi iç işlemlerinde kullanılabilir. Diğer üyeler dahil herhangi bir gerçek ve tüzel kişi ile paylaşılamaz.

15. Risk Merkezi kamuoyuna ne tür bilgiler açıklar?

Risk Merkezi, konsolide kredi limiti ve kredi riski, protestolu senet ile ödenen ve karşılıksız çeklere ilişkin istatistik bilgileri ile Risk Merkezi Yönetiminin uygun gördüğü diğer istatistik bilgileri dönemsel olarak açıklar.

RİSK MERKEZİ RAPORU

16. Risk Merkezi raporu nedir?

Risk Merkezi'nin, üyelerinden ve bilgi alışveriş sözleşmesi imzaladığı özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarından, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarından, bir gerçek veya tüzel kişi müşteriyle ilgili olarak topladığı bilgileri içeren rapordur.

17. Risk Merkezi Raporu ücretli midir?

Risk Merkezi Raporunun temini için Risk Merkezi Yönetimi tarafından belirlenen ücretin ödenmesi gerekir.

Ancak gerçek kişiler tarafından bir takvim yılı içinde yapılan ilk rapor başvurusu için ücret alınmaz.

18. Risk Merkezi raporu ücreti nasıl belirlenir?

Risk Merkezi raporu ücreti maliyet analizi çerçevesinde Risk Merkezi Yönetimi tarafından belirlenecektir. Ücret, Risk Merkezi'nin internet sitesi aracılığı ile duyurulacaktır.

19. Risk Merkezi raporu ücreti dışında ilave bedel ödenmesi söz konusu mudur?

Risk Merkezi raporu için Risk Merkezi Yönetimi tarafından belirlenen Risk Merkezi üyeleri üzerinden yapılacak başvurularda, hizmeti veren üyelerin de bedel talep etme hakkı bulunmaktadır.

20. Risk Merkezi raporu için hangi tarihten itibaren başvurulabilecek?

Risk Merkezi raporu için ne zaman başvuru yapılabileceği hususu kamuoyuna duyurulacaktır.

21. Risk Merkezi raporu başvuru ve teslim esas ve usulleri nelerdir?

Risk Merkezi üyelerinin müşterilerinin Risk Merkezi Raporu başvuru ve teslimine ilişkin esas ve usulleri Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Üyelerinin Müşterilerinin Risk Merkezi Nezdindeki Bilgilerinin Kendilerine Ya Da Onay Vermeleri Koşuluyla Belirledikleri Tüzel Kişilere Verilmesine İlişkin Esas ve Usuller Hakkındaki Yönetmeliğinde düzenlenmiştir.

Uygulamaya ilişkin detaylar, Risk Merkezi Yönetimi tarafından belirlendikten sonra internet sitesinde duyurulacaktır.

22. Müşteri, Risk Merkezi raporunu kendisi dışında başka bir kişiye verilmesini talep edebilir mi?

Talep edebilir. Gerçek veya tüzel kişi müşterinin Risk Merkezi raporunu özel hukuk tüzel kişisine verilmesini talep etmesi durumunda Risk Merkezine bu hususta başvuru yapması ve onayını vermesi gerekmektedir.

23. Müşteri onayı ne demektir?

Müşterinin, Risk Merkezinden Risk Merkezi raporunu kendisine değil bir tüzel kişiye verilmesini talep etmesi durumunda, raporun içinde yer alan sır niteliğindeki bilgilerin belirlenen tüzel kişiye verilmesi hususundaki muvafakatını ifade eder. Buna ilişkin başvuru ve onay metni internet sitesinde duyurulacaktır.